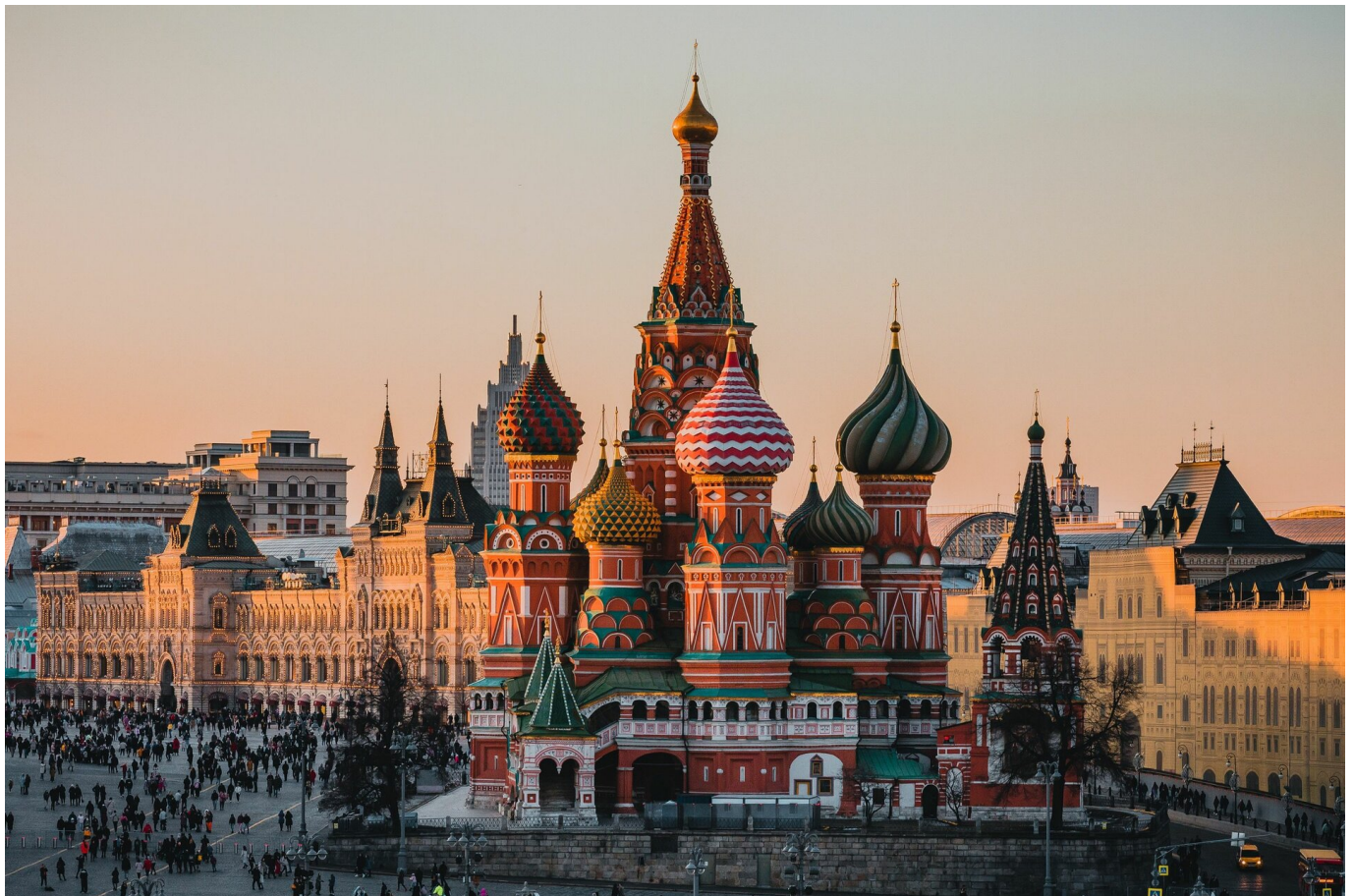

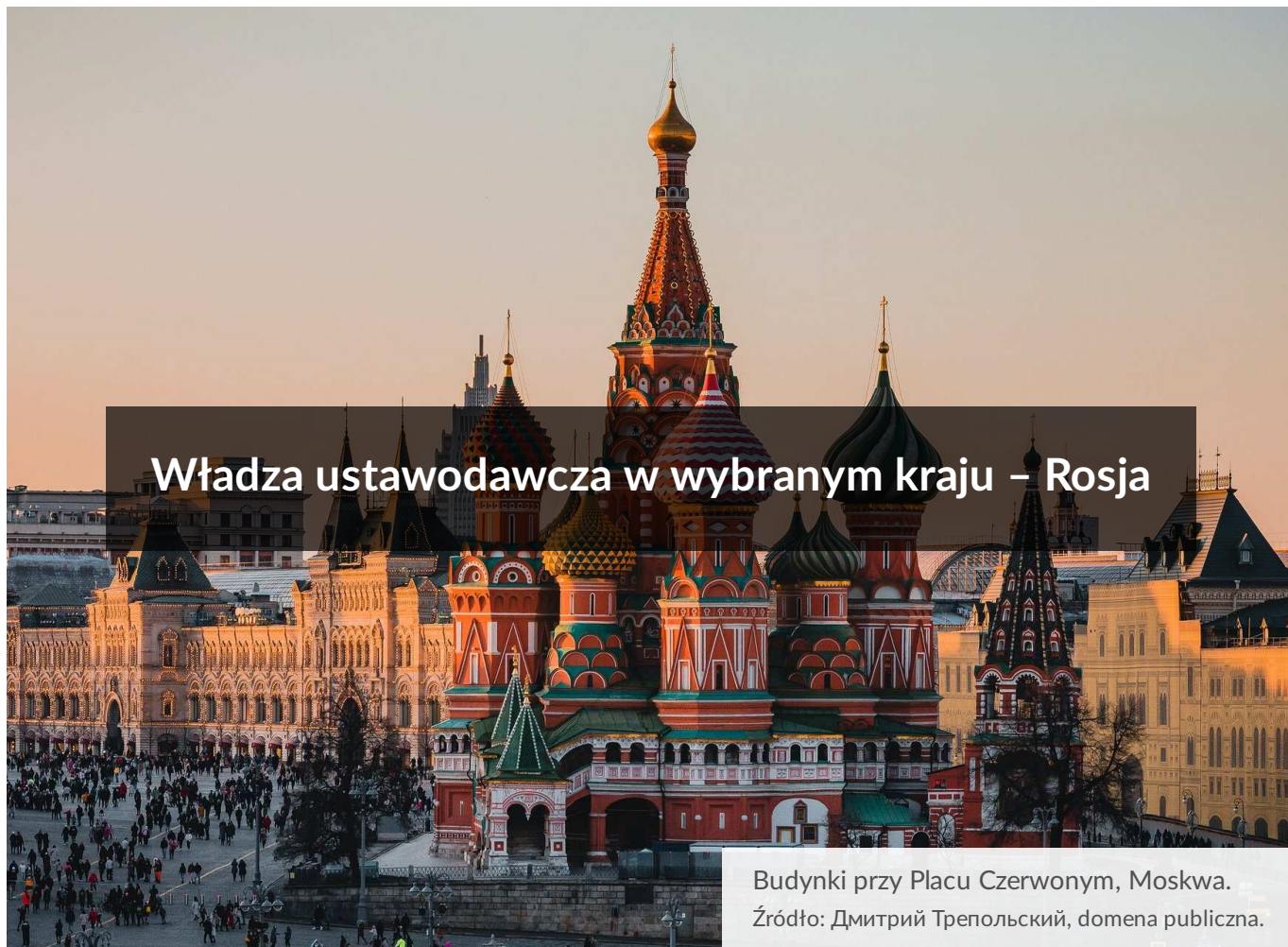
Władza ustawodawcza w wybranym kraju – Rosja

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Konstytucja Federacji Rosyjskiej przyjęta w ogólnonarodowym referendum w dniu 12 grudnia 1993 roku*, dostępny w internecie: libr.sejm.gov.pl [dostęp 1.12.2021 r.].
- Źródło: *O wyborach do Dumy Państwowej w 2021 roku*, dostępny w internecie: wyborcza.pl [dostęp 1.12.2021 r.].
- Źródło: Miłosz Bartosiewicz, *Wybory do Dumy Państwowej Federacji Rosyjskiej*, 8.10.2021 r., dostępny w internecie: diplomacy.pl [dostęp 7.12.2012 r.].

- Źródło: Bartłomiej Michalak, *O ordynacji wyborczej do Dumy Państwowej w Rosji*, „Studia BAS” 2011, nr 3(27), s. 64.

Władza ustawodawcza w wybranym kraju – Rosja

Budynki przy Placu Czerwonym, Moskwa.

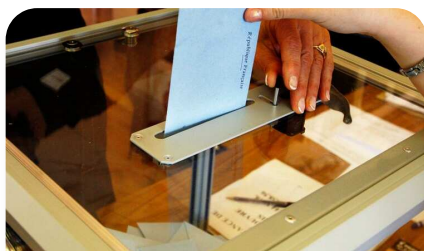
Źródło: Дмитрий Трепольский, domena publiczna.

W Konstytucji Federacji Rosyjskiej przyjęto rozwiązania ustrojowe przypominające model V Republiki Francuskiej. Charakterystyczny dla Francji system półprezydencki wyewoluował jednak w Rosji w kierunku autorytarnym. Brak rozwiniętej demokratycznej kultury politycznej, słabość instytucji państwowych w latach 90. i złe doświadczenia związane z demokratycznymi reformami z tego okresu sprawiły, że przybrał on w Federacji Rosyjskiej cechy systemu superprezydenckiego. Rola parlamentu została bardzo zmarginalizowana, zaś kontrolę nad państwową polityką niemal całkowicie przejął prezydent.

Twoje cele

- Wyjaśnisz, czym jest system superprezydencki.
- Scharakteryzujesz strukturę rosyjskiego parlamentu.
- Przedstawisz relacje między Zgromadzeniem Federalnym a innymi organami władzy w Federacji Rosyjskiej.

Dla zainteresowanych

**Modele ustrojowe
państw
demokratycznych**

**Mechanizmy wyłaniania
rządu w Rzeczypospolitej
Polskiej, Republice
Federalnej Niemiec
i Federacji Rosyjskiej –
analiza porównawcza**

**Typy reżimów
i koncepcje demokracji**

System polityczny ZSRS

**Supermocarstwa
i mocarstwa regionalne
współcześnie**

Przeczytaj

Zasady funkcjonowania Federacji Rosyjskiej określa konstytucja z 1993 roku, przyjęta w ogólnonarodowym referendum. Nadała ona systemowi politycznemu w tym kraju charakter **półprezydencki**, który cechuje się przewagą władzy wykonawczej nad ustawodawczą (w szczególności silną pozycją prezydenta) oraz **dualizmem egzekutywy** (prezydent i rząd są odrębnymi organami konstytucyjnymi). W warunkach rosyjskich system ten wyewoluował w stronę reżimu autorytarnego.

Władzę państwową – na poziomie federalnym – sprawują w Rosji:

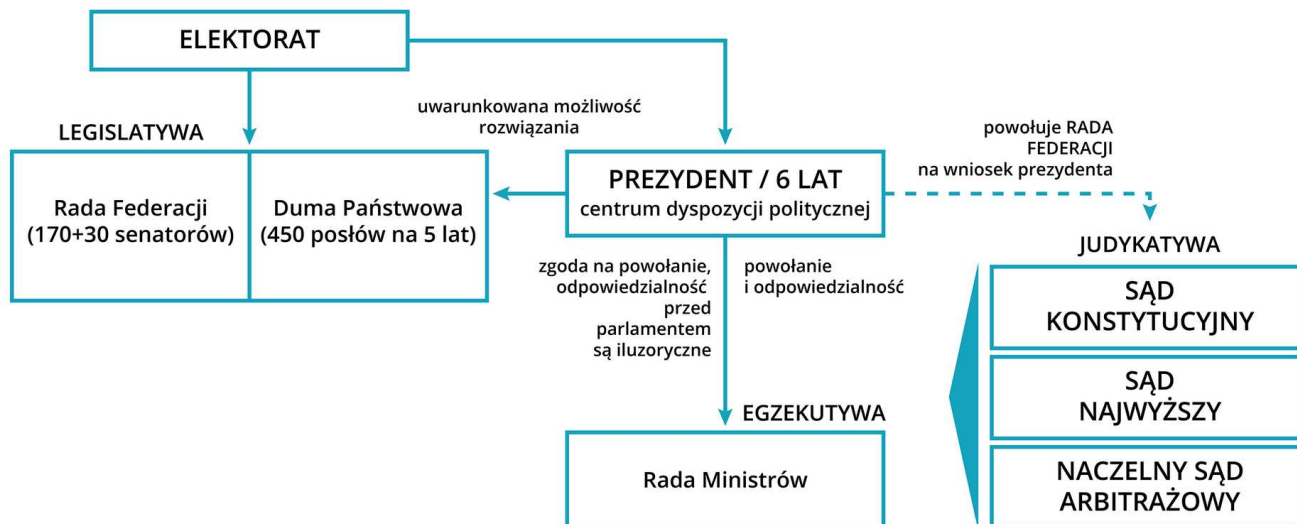
- Prezydent Federacji Rosyjskiej;
- rząd Federacji Rosyjskiej;
- Zgromadzenie Federalne;
- sądy Federacji Rosyjskiej.

Władimir Putin, obecnie prezydent Federacji Rosyjskiej, zajmuje najważniejsze stanowiska w kraju od 1999 r.

Źródło: Kremlin.ru, licencja: CC BY 4.0.

Rosyjski parlament to **Zgromadzenie Federalne**. Jest organem władzy ustawodawczej, ale pełni także funkcje kontrolne wobec innych państwowych organów. Zgromadzenie Federalne składa się z **dwóch izb**: Rady Federacji oraz Dumy Państwowej. Oddaje to federacyjny charakter rosyjskiego państwa. Ten pierwszy organ, nazywany niekiedy izbą wyższą, reprezentuje **podmioty federacji** (republiki, obwody, kraje, okręgi i miasta wydzielone), drugi zaś, określany jako izba niższa – obywateli Rosji.

Struktura naczelných władz Federacji Rosyjskiej. Oprac. na podst. *Spółeczeństwo i polityka*, red. Konstanty Adam Wojtaszczyk i Wojciech Jakubowski, Warszawa 2003, s. 405.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Rada Federacji

448 posiedzenie Rady Federacji

Źródło: council.gov.ru, licencja: CC BY-SA 4.0.

Rosja składa się z 22 republik, 46 obwodów, 9 krajów, 4 autonomicznych okręgów oraz 4 miast wydzielonych. Dwa z tych podmiotów – Republika Krymu oraz miasto Sewastopol – stanowią, według prawa międzynarodowego, terytoria Ukrainy, które w 2014 r. zostały jednostronnie anektowane przez Rosję.

Każdy podmiot federacji ma prawo do **dwóch przedstawicieli** w Radzie Federacji. Jeden reprezentuje lokalny parlament, drugi zaś – władzę wykonawczą danej jednostki. Dodatkowo, prezydent może mianować do 30 członków izby. Osoby zasiadające w Radzie

Federacji nazywani są w Rosji senatorami. Organ ten nie ma określonej kadencji, a jego członkowie nie pochodzą z powszechnych wyborów.

Do kompetencji Rady Federacji należą m.in.: zatwierdzanie zmian granic między podmiotami Federacji Rosyjskiej, zatwierdzanie dekretu prezydenta we wprowadzeniu stanu wojennego i wyjątkowego, rozstrzyganie o użyciu sił zbrojnych poza granicami, zarządzanie wyborów prezydenta, usunięcie prezydenta z urzędu oraz powoływanie sędziów i Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej.

Duma Państwowa

Posiedzenie Dumy Państwowej VIII kadencji, 21.06.2021 r.

Źródło: duma.gov.ru, licencja: CC BY-SA 4.0.

W skład Dumy Państwowej wchodzi **450 deputowanych**, którzy wybierani są w wyborach powszechnych na **pięcioletnią kadencję**. Bierne prawo wyborcze mają obywatele Rosji, którzy ukończyli 21 lat, stale zamieszkujący na terytorium kraju. Połowa deputowanych wybierana jest w 225 okręgach jednomandatowych. W każdym okręgu wygrywa kandydat, który uzyskał najwięcej głosów. Pozostali wybierani są z list partyjnych – w okręgach wielomandatowych, przy czym w podziale mandatów uczestniczą tylko partie, które uzyskały co najmniej 5% głosów. Oznacza to, że każdy wyborca ma dwa głosy, a system wyborczy obowiązujący w wyborach do Dumy jest systemem **większościowo-proporcjonalnym**. Duma Państwowa może w szczególnych przypadkach zostać rozwiązana przez prezydenta przed upływem kadencji. Dzieje się tak obligatoryjnie w sytuacji trzykrotnego odrzucenia przez nią kandydata na premiera lub gdy dwukrotnie udzieli ona rządowi wotum nieufności, a prezydent – fakultatywnie – zdecyduje się na skrócenie kadencji Dumy.

Duma powołuje i odwołuje przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej i Rzecznika ds. Praw Człowieka oraz wyraża zgodę na powołanie przez Prezydenta Federacji szefa rządu. Izba uprawniona jest do ogłaszania amnestii, a także stawiania Prezydenta Federacji Rosyjskiej w stan oskarżenia.

Obie izby Zgromadzenia Federalnego obradują co do zasady oddzielnie. Zbierają się razem jedynie w celu wysłuchania orędzia prezydenta, prezesa sądu konstytucyjnego oraz goszczących w Rosji przywódców innych państw. Deputowany Dumy Państwowej nie może być jednocześnie członkiem Rady Federacji ani deputowanym parlamentu w żadnej jednostce federacyjnej. Wszystkim członkom parlamentu konstytucja gwarantuje [immunitet](#) – bez zgody odpowiedniej izby nie można żadnego z nich zatrzymać, aresztować ani poddać rewizji osobistej.

Proces legislacyjny

Podstawową funkcją rosyjskiego parlamentu jest **uchwalanie ustaw**. Prawo wnoszenia projektów ustaw przysługuje wymienionym przez konstytucję podmiotom. Są to:

- Prezydent Federacji Rosyjskiej;
- Rada Federacji;
- członkowie Rady Federacji;
- deputowani do Dumy Państwowej;
- rząd Federacji Rosyjskiej;
- parlamenty podmiotów federacji.

Prawo inicjatywy ustawodawczej mają także – w sprawach należących do ich kompetencji – organy władzy sądowej:

- Sąd Konstytucyjny;
- Sąd Najwyższy;
- Naczelny Sąd Arbitrażowy.

Projektem ustawy zajmuje się w pierwszej kolejności Duma Państwowa, która po rozpatrzeniu wniosku może ustawę uchwalić większością ustawowej liczby swoich członków. Następnie ustawa trafia do Rady Federacji, która ma prawo ją odrzucić. W takim wypadku konstytucja przewiduje możliwość powołania komisji rozjemczej, składającej się z członków obu izb parlamentu. Duma może jednak nie zgodzić się z decyzją Rady Federacji i ponownie uchwalić ustawę – w takiej sytuacji jednak wymagana jest większość 2/3 całkowitej liczby jej członków. Ustawę może również zawetować prezydent. Sprzeciw głowy państwa wobec ustawy zostaje oddalony, gdy obie izby Zgromadzenia Federalnego ponownie ją przyjmą – większością 2/3 głosów wszystkich swoich członków.

Słownik

dualizm egzekutywy

rozwiązanie ustrojowe występujące w systemach parlamentarnych i półprezydenckich, charakteryzujące się występowaniem dwóch organów władzy wykonawczej – głowy państwa (monarchy lub prezydenta) oraz rządu

immunitet

przywilej chroniący osobę pełniącą określoną funkcję (np. parlamentarzysty) przed odpowiedzialnością prawną za popełnione czyny; stanowi zabezpieczenie niezależności działania takiej osoby

ordynacja proporcjonalna

system wyborczy, w którym mandaty rozdziela się między listy wyborcze (zgłaszane zwykle przez partie polityczne) proporcjonalnie do liczby zdobytych przez nie głosów

ordynacja większościowa

system wyborczy, w którym mandaty uzyskują kandydaci, którzy otrzymali większość głosów w swoich okręgach wyborczych

system półprezydencki

system polityczny charakteryzujący się silną pozycją niezależnego od innych organów władzy prezydenta oraz występowaniem rządu jako odrębnego organu egzekutywy, który ponosi odpowiedzialność polityczną przed parlamentem

podmiot federacji

część składowa państwa związkowego, dysponująca – w przewidzianym w konstytucji zakresie – samodzielnością polityczną (np. stan, land, republika czy kanton)

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem i wykonaj zadanie.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PEskNQxBX>

O wyborach do Dumy Państwowej

We wrześniu 2021 roku odbyły się wybory do Dumy Państwowej – niższej izby rosyjskiego parlamentu. Choć miały one charakter wielopartyjny, a opozycja mogła w nich uczestniczyć, świadczyły one w istocie o konsolidacji reżimu autorytarnego w Federacji Rosyjskiej. Zwycięstwo w wyborach odniosła – po raz kolejny – kremlowska partia władzy Jedna Rosja. Maria Domańska, analityczka Ośrodka Studiów Wschodnich, pisze o tym wydarzeniu tak:

„Wysoki oficjalny wynik jest formalnym sukcesem Jednej Rosji, ale został osiągnięty z trudem, w wyniku licznych manipulacji i fałszerstw w czasie elekcji. Rezultat ten ułatwiło między innymi trzydniowe głosowanie oraz znaczna liczba głosów oddanych poza lokalami wyborczymi. Na największą od kilku lat skalę utrudniano pracę niezależnym obserwatorom. Można wstępnie zakładać, że skala fałszerstw wyniosła około 30%. Znaczący sukces odniosła partia komunistyczna – główna beneficjentka głosowania protestacyjnego. W obliczu słabnącego poparcia społecznego dla władz w kolejnych latach należy spodziewać się wzrostu represji wraz z tym, jak Kreml będzie przygotowywał się do wyborów prezydenckich (powinny odbyć się w 2024 roku) i – w dalszej perspektywie – do sukcesji władzy po Władimirze Putinie.

Kreml od 2020 roku dążył do maksymalnego obniżenia poziomu konkurencyjności w (...) wyborach. W obliczu celów strategicznych – utrzymania pełnej kontroli nad państwem i odpowiednio wczesnego przygotowania płynnej sukcesji władzy prezydenckiej – rządzący skupili się na neutralizacji wszelkich potencjalnych zagrożeń. W 2020 roku reżim ostatecznie zrezygnował z pozorów legalizmu i pseudodemokratycznej fasady. Dokonano niekonstytucyjnej nowelizacji ustawy zasadniczej, wprowadzono wiele represyjnych ustaw radykalnie ograniczających wolność słowa, zgromadzeń i de facto kryminalizujących działalność opozycyjną. Zauważalnie wzrosła też skala represji wobec oponentów politycznych. Katalizatorem tych działań były przede wszystkim masowe protesty na Białorusi w 2020 roku oraz

pogarszające się od 2018 roku na tle problemów socjalnych nastroje społeczne w samej Rosji. W sierpniu 2021 roku 44% respondentów uznało, że kraj zmierza w niewłaściwym kierunku, a 37% nie popierało działań prezydenta Putina*. Poparcie dla Jednej Rosji spadło poniżej 30% nawet w sondażach ośrodków kontrolowanych przez państwo, to jest do poziomu najniższego od 2008 r.

W tym kontekście prewencyjne działania Kremla były wymierzone głównie w struktury Aleksieja Nawalnego (...), wolne media i internet. Represje podporządkowane były przede wszystkim walce z projektem »inteligentnego głosowania«, w ramach którego aktywiści Nawalnego zachęcali Rosjan do poparcia w wyborach najsilniejszych kontrkandydatów Kremla. W latach 2020–2021 między innymi znacząco ograniczono aktywnym zwolennikom Nawalnego bierne prawo wyborcze – na mocy działającej wstecz ustawy z czerwca 2021 roku (...). Pod różnymi pretekstami zablokowano start również innym kandydatom opozycyjnym, a niewielkiej dopuszczonej do udziału w wyborach grupie realnych oponentów Kremla (...) utrudniano agitację. W media uderzono między innymi zastrzonymi przepisami o »agentach zagranicznych«, a bezprecedensową cenzurę w internecie uzasadniano na przykład obroną suwerenności Federacji Rosyjskiej przed ingerencją ze strony Zachodu. Efektem tych działań był między innymi wyraźny wzrost emigracji politycznej.

Kreml próbował też pozyskać przychylność elektoratu przez eksploatowanie tematyki socjalnej. Miały temu służyć między innymi jednorazowe świadczenia dla rodzin z dziećmi czy emerytów (ogólna suma transferów przedwyborczych sięgnęła 700 miliardów rubli, to jest około 9,5 miliarda dolarów), a także odświeżenie wizerunku Jednej Rosji (...). Swoistą odpowiedzią na rosnącą w społeczeństwie potrzebę zmian było utworzenie w 2020 roku partii Nowi Ludzie (lojalna wobec Kremla, głosząca hasła liberalne, między innymi wsparcie dla drobnej przedsiębiorczości).

Po raz pierwszy w wyborach parlamentarnych zastosowano na masową skalę nieprzejrzyste formy głosowania, przetestowane w 2020 roku przy okazji referendum konstytucyjnego. Elekcja trwała trzy dni, a naruszenia procedur przechowywania głosów prowadziły w części przypadków do jednoznacznych fałszerstw. Pierwszego dnia lokale wyborcze w całej Rosji były oblegane przez tłumy zatrudnionych w sektorze budżetowym, masowo zmuszanych do głosowania w tym dniu przez pracodawców i lokalne władze. Poszerzono możliwości oddawania głosów poza lokalami wyborczymi (w tym w domach) – takie procedury, w niektórych regionach stosowane na skalę masową, w zasadzie uniemożliwiają niezależną obserwację. W siedmiu regionach Rosji, (...) wprowadzono możliwość głosowania online. Wyborcy byli na wszelkie sposoby zachęcani bądź przymuszani do wyboru takiej formy (ogółem zarejestrowało się około 2,5 miliona osób). Procedura ta jest krytykowana przez niezależnych ekspertów, gdyż

nie pozwala na weryfikację przejrzystości i uczciwości procesu wyborczego, w tym ochrony danych osobowych; już po kilku godzinach trwania elekcji odnotowano poważne nieprawidłowości. Novum (...) był też udział mieszkańców okupowanego ukraińskiego Donbasu, którzy otrzymali obywatelstwo rosyjskie. Spośród nich uprawnionych było około 600 tysięcy osób – byli oni masowo dowożeni na głosowanie do obwodu rostowskiego, mieli również możliwość głosowania online (obie procedury były wysoce nieprzejrzyste). Na liście Jednej Rosji znalazł się Aleksandr Borodaj, jeden z liderów separatystów, przewodniczący Związku Ochotników Donbasu.

Odnutowywano też inne typy naruszeń: manipulacje spisami wyborców, dorzucanie głosów do urn, w niektórych regionach karuzele wyborcze (wielokrotne głosowanie przez te same osoby), a nawet przekupywanie głosujących. Do sieci wyciekły nagrania, na których instruowano członków komisji wyborczych, jakie wyniki mają się znaleźć w protokołach. W porównaniu z poprzednią elekcją do parlamentu w 2016 roku pogorszyły się również warunki pracy niezależnych obserwatorów – władze posuwały się do wypraszania ich z lokali wyborczych, policja zatrzymywała ich, zdarzały się pobicia. Znacznie ograniczono też możliwość śledzenia w internecie transmisji wideo z lokali wyborczych – w ostatnich latach był to jeden z niewielu skutecznych mechanizmów wykrywania i nagłaśniania fałszerstw. Obserwatorzy odnotowali przy tym wzrost liczby naruszeń w regionach uważanych dotychczas za stosunkowo transparentne (w tym w Moskwie).

W trakcie wyborów władzom udało się wymusić na firmach Google i Apple usunięcie aplikacji »Nawalny!« z listą »inteligentnego głosowania« z katalogu usług elektronicznych dostępnych dla rosyjskich użytkowników. By zaszantażować firmy, ich lokalnym pracownikom zagrożono sprawami karnymi za »rozpowszechnianie nielegalnych treści« i »ingerowanie w przebieg rosyjskich wyborów«. Informacje dotyczące »inteligentnego głosowania« zaczęły też być – na żądanie władz – blokowane przez serwis YouTube i komunikator Telegram.

Po zakończeniu elekcji w Petersburgu zatrzymano dużą grupę członków komisji wyborczych z ramienia opozycji, a w Moskwie przerwano na pewien czas liczenie głosów. Wyniki głosowania online w stolicy zostały opublikowane z dużym opóźnieniem (...).

* dane niezależnego Centrum Lewady

Źródło cytatu: Maria Domańska, *Rosja: wybory bez wyboru*, Ośrodek Studiów Wschodnich, 20.09.2021, osw.waw.pl [dostęp 09.12.2021].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, dlaczego rosyjskie władze utrzymują w swoim kraju iluzję wolnych wyborów.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz nazwę rosyjskiego parlamentu.

☐ Zgromadzenie Federalne

☐ Kreml

☐ Duma Państwowa

☐ Rada Federacji

Ćwiczenie 2

Zaznacz podmioty, które nie wchodzą w skład Federacji Rosyjskiej.

☐

kolonie zamorskie

☐

okręgi autonomiczne

☐

kraje

☐

republiki

☐

województwa

☐

miasta o znaczeniu federalnym

☐

obwody

☐

kantony

☐

obwody autonomiczne

Ćwiczenie 3

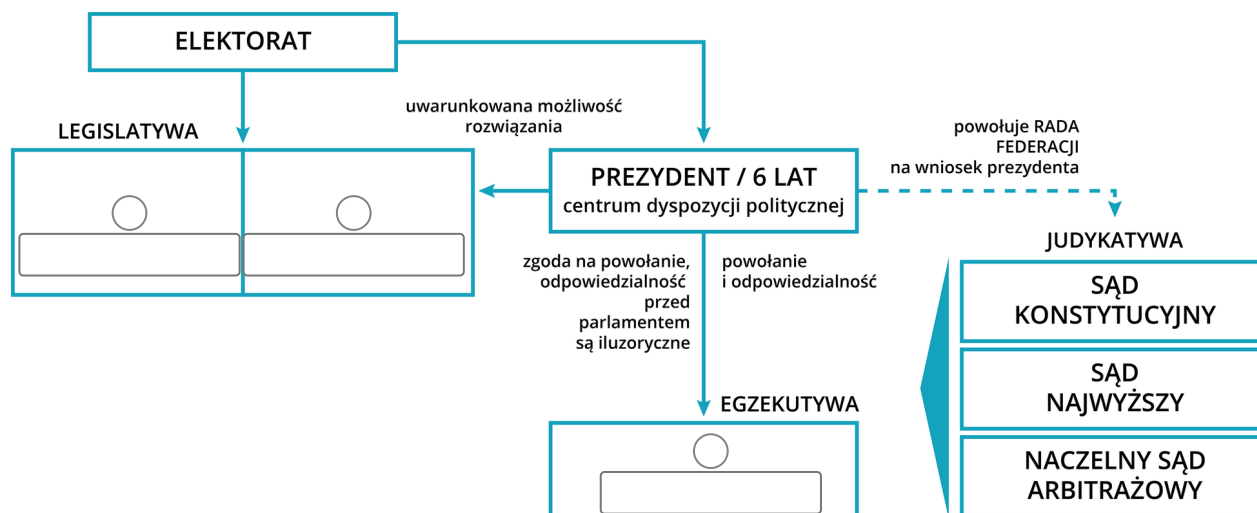
Zaznacz, które stwierdzenia dotyczące Rosji są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na okres sześciu lat.	☐	☐
Premiera powołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej za zgodą Rady Federacji.	☐	☐
Do Rady Federacji wybiera się po dwóch przedstawicieli każdego z podmiotów Federacji Rosyjskiej.	☐	☐
Na władzę sądowniczą składa się system sądów powszechnych oraz Sąd Najwyższy.	☐	☐
Kadencja Dumy Państwowej trwa pięć lat.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Uzupełnij schemat, wstawiając w puste miejsca właściwe organy władzy Federacji Rosyjskiej.

Rada Ministrów
premier, zastępcy, ministrowie federalni

Rada Federacji
(200 senatorów)

Duma Państwowa
(450 posłów)

Zródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Materiał źródłowy do ćwiczeń nr 5 i 6.

“ *Konstytucja Federacji Rosyjskiej przyjęta w ogólnonarodowym referendum w dniu 12 grudnia 1993 roku* ”

Artykuł 102

1. Do kompetencji Rady Federacji należy:

- zatwierdzanie zmian granic między podmiotami Federacji Rosyjskiej;
- zatwierdzanie dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego;
- zatwierdzanie dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wyjątkowego;
- rozstrzyganie sprawy ewentualnego użycia Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej poza granicami Federacji Rosyjskiej;
- zarządzanie wyborów Prezydenta Federacji Rosyjskiej;
- złożenie z urzędu Prezydenta Federacji Rosyjskiej;

- g) powoływanie sędziów Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej i Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej;
- h) powoływanie i odwoływanie Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej;
- i) powoływanie i odwoływanie zastępcy Przewodniczącego Izby Obrachunkowej oraz połowy składu jej audytorów;

2. Rada Federacji podejmuje uchwały w sprawach należących do jej kompetencji zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej.

3. Uchwały Rady Federacji podejmowane są większością głosów ogólnej liczby członków Rady Federacji, jeśli Konstytucja Federacji Rosyjskiej nie przewiduje innego trybu podejmowania uchwał.

Artykuł 103

1. Do kompetencji Dumy Państwowej należy:

- a) udzielanie zgody Prezydentowi Federacji Rosyjskiej na powołanie Przewodniczącego Rządu Federacji Rosyjskiej;
- b) udzielanie wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej;
- c) powoływanie i odwoływanie Prezesa Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej;
- d) powoływanie i odwoływanie Przewodniczącego Izby Obrachunkowej oraz połowy składu jej audytorów;
- e) powoływanie i odwoływanie Rzecznika ds. Praw Człowieka, działającego zgodnie z federalną ustawą konstytucyjną;
- f) ogłaszanie amnestii;
- g) wysuwanie oskarżenia wobec Prezydenta Federacji Rosyjskiej w celu złożenia go z urzędu.

2. Duma Państwowa podejmuje uchwały w sprawach należących do jej kompetencji zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej.

3. Uchwały Dumy Państwowej podejmowane są większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, jeśli Konstytucja

Federacji Rosyjskiej nie przewiduje innego trybu podejmowania uchwał.

Źródło: *Konstytucja Federacji Rosyjskiej przyjęta w ogólnonarodowym referendum w dniu 12 grudnia 1993 roku*, dostępny w internecie: libr.sejm.gov.pl [dostęp 1.12.2021 r.].

Ćwiczenie 5

Rozstrzygnij, przed którą z izb rosyjskiego parlamentu rząd ponosi odpowiedzialność polityczną. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 6

Opisz różnicę w procedurze stawiania w stan oskarżenia oraz sądenia prezydenta – w Polsce i w Rosji.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Miłosz Bartosiewicz

Wybory do Dumy Państwowej Federacji Rosyjskiej

Oczyszczanie przedpola władze rozpoczęły od uznania struktur powiązanych z więzionym w kolonii karnej Aleksiejem Nawalnym za „organizacje ekstremistyczne”, tym samym penalizując ich działalność i uniemożliwiając działaczom start w wyborach dowolnego szczebla. Rozpoczęto także blokadę witryn internetowych związanych z opozycjonistą, a za pomocą środków administracyjno-prawnych stordedowano zainicjowany przez stronników Nawalnego projekt tzw. „inteligentnego głosowania”.

Ponadto, rejestracji kandydatury odmówiono w całej Rosji ponad 300 osobom, często rażąco naruszając przy tym obowiązujące przepisy. Władza przypuściła również atak na niezależne media, przypisując status „zagranicznego agenta” kilkudziesięciu dziennikarzom i kilku redakcjom, uniemożliwiając im czerpanie dochodów z reklam. Na liście znalazły się m.in. tak opiniotwórcze media jak portal internetowy Meduza czy telewizja Dożd.

Dochodziło do kuriozalnych sytuacji, takich jak podstawianie opozycyjnym kandydatom kontrkandydatów-sobowtórów, celem odebrania im choćby części głosów. Najgłośniejszy taki przypadek miał miejsce w Petersburgu, gdzie Borys Wiszniewski z opozycyjnej partii Jabłoko rywalizować musiał z dwoma mężczyznami, którzy przybrali nie tylko jego personalia, ale i wygląd.

Źródło: Miłosz Bartosiewicz, *Wybory do Dumy Państwowej Federacji Rosyjskiej*, 8.10.2021 r., dostępny w internecie: diplomacy.pl [dostęp 7.12.2012 r.].

Podaj dwa przykłady działania władz rosyjskich, które naruszały demokratyczny charakter wyborów do Dumy Państwowej.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Bartłomiej Michalak

O ordynacji wyborczej do Dumy Państwowej w Rosji

Można wskazać następujące cele szczegółowe, jakie projektodawcy nowej ordynacji chcieli osiągnąć. Nadrzędnym miało być ułatwienie formowania się ogólnokrajowych partii politycznych. Reprezentacja proporcjonalna przyniosła silny bodziec do tego prowadzący, gdyż kandydowanie w takim systemie wymaga partyjnej afiliacji i struktur organizacyjnych. Skorzystanie z systemu list zamkniętych znacząco zwiększa kontrolę liderów partyjnych nad procesem nominacji kandydatów. W konsekwencji wszystko to powinno prowadzić do wytworzenia silnego, wewnętrznie zwanego systemu partyjnego. Jego charakter miał być przede wszystkim ogólnorosyjski, dlatego zdecydowano się na jeden ogólnokrajowy okręg wielomandatowy oraz skomplikowany system autoryzacji list przez wyborców uniemożliwiający ich rejestrację wyłącznie na podstawie podpisów poparcia tylko z jednego regionu Rosji. Drugim celem, rozbieżnym w stosunku do pierwszego, była chęć zachowania silnego elementu lokalnej reprezentacji, co zamierzano osiągnąć za pomocą subsystemu większościowego. Wielu polityków obawiało się zbytnej „centralizacji” polityki partyjnej, co miałyby prowadzić do kontrolowania przez Moskwę kandydatów wybieranych z list partyjnych.

Źródło: Bartłomiej Michalak, *O ordynacji wyborczej do Dumy Państwowej w Rosji*, „Studia BAS” 2011, nr 3(27), s. 64.

Wyjaśnij, na czym polega wspomniany w tekście subsystem większościowy.

Dla nauczyciela

Autor: Krzysztof Kowaluk

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Władza ustawodawcza w wybranym kraju – Rosja

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy

Uczeń:

6) charakteryzuje systemy polityczne z zachwianym podziałem władzy – parlamentarno-komitetowy/rządy konwentu (na przykładzie Konfederacji Szwajcarii) i superprezydencki (na przykładzie Federacji Rosyjskiej); przedstawia instytucjonalne warunki funkcjonowania demokracji w takich systemach.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest system superprezydencki;
- charakteryzuje strukturę rosyjskiego parlamentu;
- przedstawia relacje między Zgromadzeniem Federalnym a innymi organami władzy w Federacji Rosyjskiej.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Dwie pary uczniów przygotowują w domu krótkie prezentacje:

- pierwszą – dotyczącą Rady Federacji, która ma zawierać sposób wyłaniania członków tej izby oraz podstawowe jej kompetencje; źródłem prezentacji może być konstytucja Rosji lub książka *Współczesne systemy polityczne*;
- drugą – dotyczącą Dumy Państwowej; ma ona zawierać zasady systemu wyborczego oraz podstawowe kompetencje tego organu władzy; źródłem prezentacji może być konstytucja Rosji lub książka *Współczesne systemy polityczne*.

Faza wstępna

1. Nauczyciel pyta uczniów o to, czym jest system superprezydencki. W dyskusji w formie burzy mózgów uczniowie, z pomocą nauczyciela, ustalają specyfikę tego systemu oraz rolę parlamentu i relacje między parlamentem a egzekutywą w tym systemie. Najważniejsze elementy systemu superprezydenckiego zostają zapisane na tablicy.

2. Nauczyciel przedstawia przedmiot i cele zajęć.

Faza realizacyjna

1. Para uczniów przedstawia prezentację dotyczącą Rady Federacji.

2. Druga para uczniów przedstawia prezentację dotyczącą Dumy Państwowej.

3. Nauczyciel uzupełnia prezentacje. Inicjuje krótką dyskusję na temat podobieństw i różnic między parlamentem rosyjskim a parlamentami innych krajów (np. Polski, Francji, Niemiec i USA).

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel zwraca uwagę na rosyjskie rozwiązania ustrojowe, które sprzyjają autorytarnym praktykom w tym kraju (silna władza prezydenta, słaba parlamentarna kontrola egzekutywy, brak systemu checks and balances itp.).

2. Uczniowie wykonują ćwiczenia 5–8 z sekcji „Sprawdź się”.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia 1–4 z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Konstytucja Federacji Rosyjskiej z 12 grudnia 1993 r., libr.sejm.gov.pl.

Współczesne systemy polityczne, red. Marek Żmigrodzki, Bożena Dziemidok-Olszewska, Warszawa 2015.

Bartłomiej Michałak, *O ordynacji wyborczej do Dumy Państwowej w Rosji*, „Studia BAS” 2011, nr 3(27).

Miłosz Bartosiewicz, *Wybory do Dumy Państwowej Federacji Rosyjskiej*, diplomacy.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Audiobook może zostać wykorzystany przez uczniów indywidualnie lub podczas zajęć w charakterze podsumowania.